

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
EVGENI TANCHEV IŠVADA,
pateikta 2021 m. birželio 3 d.¹

Byla C-825/19

Beeren-, Wild-, Feinfrucht GmbH
prieš
Hauptzollamt Erfurt

(*Thüringer Finanzgericht* (Tiuringijos finansų teismas, Vokietija) prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Muitų sąjunga – Reglamentas (ES) Nr. 952/2013 – Galutinio vartojimo procedūra – Paskesnis leidimas, taikomas atgaline data – Taikymo sritis laiko atžvilgiu – Sąlygos“

1. Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su dviem atskirais klausimais. Pirma, su 2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas² (toliau – Sąjungos muitinės kodeksas), 211 straipsnio taikymo sritimi laiko atžvilgiu, ir, antra, su 1993 m. liepos 2 d. Komisijos reglamento (EEB) Nr. 2454/93, išdėstančio Reglamento (EEB) Nr. 2913/92 įgyvendinimo nuostatas³ (toliau – Bendrijos muitinės kodekso įgyvendinimo reglamentas arba BMKĮR), 294 straipsnio 2 dalies aiškinimu, jeigu būtų nuspręsta, kad Reglamento Nr. 952/2013 211 straipsnis netaikomas *ratione temporis*.

2. *Thüringer Finanzgericht* (Tiuringijos finansų teismas, Vokietija) (toliau – prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas) Teisingumo Teismui pateikė keturis atskirus klausimus; pirmieji trys klausimai susiję su Sąjungos muitinės kodekso 211 straipsnio taikymu laiko atžvilgiu, o paskutinis – su BMKĮR 294 straipsnio 2 dalies aiškinimu. Atsižvelgdamas į Teisingumo Teismo prašymą šioje išvadoje nagrinėsiu tik pirmuosius tris iš tų klausimų.

¹ Originalo kalba: anglų.

² OL L 269, 2013, p. 1 ir klaidų ištaisymai OL L 287, 2013, p. 90, OL L 70, 2015, p. 66 ir OL L 267, 2016, p. 2.

³ OL L 253, 1993, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 6 t., p. 3.

I. Teisinis pagrindas

A. Europos Sąjungos teisė

1. Reglamentas Nr. 952/2013

3. Sąjungos muitinės kodekso 211 straipsnyje „Leidimas“ numatyta:

„1. Muitinės leidimo reikia:

- a) <...> galutinio vartojimo procedūr[ai];
- b) <...>

Sąlygos, kuriomis leidžiama naudotis viena arba keliomis pirmoje pastraipoje nurodytomis procedūromis <...>, nurodomos leidime.

2. Muitinė suteikia leidimą, taikomą atgaline data, kai įvykdytos visos šios sąlygos:

- a) yra pagrįstas ekonominis poreikis;
- b) prašymas nėra susijęs su bandymu apgauti;
- c) pareiškėjas remdamasis ataskaitomis ar apskaitos registrais įrodė, kad:
 - i) visi procedūros reikalavimai yra įvykdyti;
 - ii) atitinkamais atvejais prekes įmanoma identifikuoti atitinkamą laikotarpį;
 - iii) tokios ataskaitos ar apskaitos registrai sudaro sąlygas kontroliuoti kaip atliekama procedūra;
- d) gali būti atlikti visi formalumai, būtini su atitinkamomis prekėmis susijusiai situacijai sureguliuoti, įskaitant atitinkamos muitinės deklaracijos pripažinimą negaliojančia, jeigu to reikia;
- e) per trejus metus iki prašymo priėmimo dienos pareiškėjui nebuvo suteiktas joks leidimas, taikomas atgaline data;
- f) nereikia patikrinti ekonominių sąlygų, išskyrus atvejus, kai prašymas susijęs su leidimo atlikti tos pačios rūšies operacijas su tokiais pačiomis prekėmis atnaujinimu;
- g) prašymas nėra susijęs su sandėlių naudojimu prekių muitiniam sandėliavimui;
- h) jei prašymas susijęs su leidimo atlikti tos pačios rūšies operacijas su tokiais pačiomis prekėmis atnaujinimu, prašymas pateikiamas per trejus metus nuo pirminio leidimo galiojimo pabaigos.

Muitinė gali suteikti leidimą, taikomą atgaline data, ir tuo atveju, jei prekių, kurioms buvo įforminta muitinės procedūra, jau nebėra prašymo suteikti tokį leidimą priėmimo metu.

<...>“

4. Sąjungos muitinės kodekso⁴ 288 straipsnyje „Taikymas“ numatyta:

„1. [Straipsnių sąrašas, į kurį 211 straipsnis neįtrauktas] straipsniai taikomi nuo 2013 m. spalio 30 d.

2. 1 dalyje nenurodyti straipsniai taikomi nuo 2016 m. gegužės 1 d.“

2. Deleguotasis reglamentas (ES) 2015/2446

5. Deleguotojo reglamento (ES) 2015/2446⁵ 172 straipsnyje „Taikymas atgaline data“ numatyta:

„1. Kai muitinė suteikia leidimą, taikomą atgaline data pagal Kodekso 211 straipsnio 2 dalį, toks leidimas įsigalioja ne anksčiau kaip prašymo priėmimo dieną.

<...>

3. Jeigu prašoma atnaujinti leidimą, susijusį su tos pačios rūšies operacija ir prekėmis, atgaline data taikomas leidimas gali įsigalioti paskutinę pirminio leidimo galiojimo dieną.

<...>“

6. Deleguotojo reglamento 2015/2446 256 straipsnyje nurodyta:

„<...>

[Šis reglamentas] taikomas nuo 2016 m. gegužės 1 d.

<...>“

II. Faktinės aplinkybės, procesas ir prejudiciniai klausimai

7. *Beeren-, Wild-, Feinfrucht GmbH* (toliau – BWF) importuoja bei perdirba sūryme konservuotus grybus ir jais prekiauja. Iki 2012 m. gruodžio 31 d. BWF turėjo galiojantį leidimą importuoti tokius grybus iš Sąjungai nepriklausančių valstybių ir išleisti juos į laisvą apyvartą tiksliniam naudojimui. Iki to leidimo galiojimo pabaigos BWF ne kartą juo naudojosi. Bendrovė nepateikė prašymo pratęsti leidimo galiojimą. Kaip nurodyta sprendime dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, to nebuvo padaryta „dėl nežinojimo“. Po 2012 m. gruodžio 31 d. BWF iš Sąjungai nepriklausančių

⁴ Pataisyto ištaisyti 2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas (OL L 287, 2013, p. 90), klaidas.

⁵ 2015 m. liepos 28 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2015/2446, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 952/2013 papildomas išsamiomis taisyklėmis, kuriomis patikslinamos kai kurios Sąjungos muitinės kodekso nuostatos (OL L 343, 2015, p. 1.) (toliau – Sąjungos muitinės kodekso deleguotasis reglamentas).

valstybių toliau importavo grybus, skirtus išleisti į laisvą apyvartą ir neprašė taikyti palankų muitų režimą šiam importui. BWF mokėjo taikomus muitus, kurių išlaidų negalėjo perkelti savo klientams.

8. Tai, kad leidimo galiojimas pasibaigęs, buvo pastebėta atliekant bendrovės auditą. 2015 m. sausio 9 d. BWF paprašė pratęsti pradinio leidimo galiojimą (toliau – paskesnis leidimas). 2015 m. sausio 14 d. *Hauptzollamt Erfurt* (Erfurto centrinė muitinė, Vokietija) suteikė paskesnį leidimą, taikomą atgaline data nuo 2015 m. sausio 9 d. (t. y. nuo paraiškos pateikimo datos); ji atsisakė išduoti leidimą, kuris galiotų atgaline data nuo pirmesnio leidimo galiojimo pabaigos (t. y. nuo 2013 m. sausio 1 d.).

9. BWF, remdamasi tuo, kad dėl restruktūrizavimo jos ekonominė padėtis yra sudėtinga, dar kartą paprašė, kad paskesnis leidimas būtų taikomas nuo 2013 m. sausio 1 d. *Hauptzollamt* 2015 m. gegužės 13 d. sprendimu tą prašymą atmetė, nes nustatė, kad neįvykdytos atgaline data taikomo leidimo sąlygos pagal BMKĮR 294 straipsnio 2 dalį ir (arba) jo 294 straipsnio 3 dalį.

10. BWF dėl to sprendimo pateikė administracinį skundą. *Hauptzollamt* 2016 m. balandžio 6 d. sprendimu tą administracinį skundą atmetė; dėl to sprendimo 2016 m. gegužės 3 d. BWF pateikė ieškinį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme.

11. Tame ieškinyje BWF teigė, kad paskesnio leidimo, taikomo atgaline tvarka, suteikimui turi būti taikomas Sąjungos muitinės kodekso 211 straipsnis, o ne BMKĮR 294 straipsnis, nes pirmoji nuostata, kaip procedūrinė norma, turi būti taikoma atgaline data nagrinėjamoje byloje.

12. 2019 m. kovo 21 d., taigi, kol buvo nagrinėjama pagrindinė byla, *Hauptzollamt* priėmė naują sprendimą pagal BMKĮR 294 straipsnį, kuriuo pakeistas 2015 m. gegužės 13 d. sprendimas (t. y. 2016 m. balandžio 6 d. sprendimas dėl administracinio skundo), o BWF prašymas dėl paskesnio leidimo taikymo atgaline data pratęsimo jį taikant nuo 2013 m. sausio 1 d. vėl atmetas. Šis sprendimas buvo pagrįstas kitais motyvais nei ankstesnis sprendimas. Būtent šis paskesnis 2019 m. kovo 21 d. sprendimas yra prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamos bylos dalykas.

13. Tokiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

- „1. Ar 2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas (OL L 269, 2013, p. 1; klaidų ištaisymai OL L 287, 2013, p. 90, OL L 70, 2015, p. 66 ir OL L 267, 2016, p. 2) (toliau – Sąjungos muitinės kodeksas), 211 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad ši nuostata taikoma tik prašymams išduoti leidimą, kuris galiotų atgaline data nuo 2016 m. gegužės 1 d.?
2. Jei atsakymas į pirmąjį klausimą būtų neigiamas: ar Sąjungos muitinės kodekso 211 straipsnis turi būti taikomas prašymams išduoti leidimą, kuris galiotų atgaline data iki 2016 m. gegužės 1 d., tik tuo atveju, jei prašymai išduoti leidimą atgaline data buvo pateikti iki įsigaliojant naujam teisės aktui, bet muitinės tarnybos tokius prašymus pirmą kartą atmetė po 2016 m. gegužės 1 d.?

3. Jei atsakymas į antrąjį klausimą būtų neigiamas: ar Sąjungos muitinės kodekso 211 straipsnis turi būti taikomas prašymams išduoti leidimą, kuris galiotų atgaline data iki 2016 m. gegužės 1 d., ir tuo atveju, kai muitinės tarnybos tokius prašymus atmetė ir iki 2016 m. gegužės 1 d., ir po šios datos (dėl kitų motyvų)?
 4. Jei į pirmąjį ir antrąjį klausimus būtų atsakyta teigiamai, o į trečiąjį klausimą – neigiamai: ar 1993 m. liepos 2 d. Komisijos reglamento (EEB) Nr. 2454/93, išdėstančio Reglamento (EEB) Nr. 2913/92 įgyvendinimo nuostatas (OL L 253, 1993, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 6 t., p. 3), 294 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad:
 - a) atgaline data nuo paskutinės pirminio leidimo galiojimo dienos galiojantis leidimas galėjo būti išduotas atgaline data, kaip nurodyta 294 straipsnio 3 dalyje, ne ilgiau kaip vieniems metams iki prašymo pateikimo dienos; ir kad
 - b) taip pat išduodant atnaujintą leidimą pagal 294 straipsnio 2 dalį turi būti įrodyta, kaip numatyta 294 straipsnio 3 dalyje, kad ekonominiu požiūriu tai būtina, ir atmesta apgaulės galimybė ar akivaizdus aplaidumas?“
14. Rašytines pastabas pateikė BWF ir Europos Komisija. Nebuvo prašoma rengti teismo posėdžio ir jis nebuvo surengtas.

III. Analizė

A. Pirminės pastabos

15. Pirmaisiais trimis klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia, kad būtų pateiktas išaiškinimas dėl Sąjungos muitinės kodekso 211 straipsnio 2 dalies taikymo laiko atžvilgiu, o visų pirma – ar ta nuostata *ratione temporis* gali būti taikoma tokiai situacijai, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje.

16. Kaip ne kartą yra nusprendęs Teisingumo Teismas, nauja teisės norma taikoma nuo akto, kuriame ji įtvirtinta, įsigaliojimo ir, nors ji netaikoma galiojant ankstesniam įstatymui atsiradusioms ir galutinai susidariusioms teisinėms situacijoms, ji taikoma būsimoms jų pasekmėms ir naujoms teisinėms situacijoms⁶.

17. Konkrečiai kalbant, pagal suformuotą jurisprudenciją procedūrinės normos paprastai taikomos visiems jų įsigaliojimo momentu nagrinėjamiems ginčams, kitaip nei materialinės normos, kurios paprastai aiškinamos kaip netaikytinos iki jų įsigaliojimo susidariusioms situacijoms, išskyrus atvejus, kai iš šių normų formuluotės, tikslo ar struktūros aiškiai matyti, kad turi būti pripažintas toks jų poveikis⁷.

⁶ 2015 m. kovo 26 d. Sprendimas *Komisija / Moravia Gas Storage* (C-596/13 P, EU:C:2015:203, 32 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

⁷ 1981 m. lapkričio 12 d. Sprendimas *Meridionale Industria Salumi ir kt.* (212/80–217/80, EU:C:1981:270, 9 punktą); 2006 m. vasario 23 d. Sprendimas *Molenbergnatie* (C-201/04, EU:C:2006:136, 31 punktą); 2008 m. gruodžio 11 d. Sprendimas *Komisija / Freistaat Sachsen* (C-334/07 P, EU:C:2008:709, 44 punktą); 2015 m. kovo 26 d. Sprendimas *Komisija / Moravia Gas Storage* (C-596/13 P, EU:C:2015:203, 33 punktą). Be to, Teisingumo Teismas sprendimo *Meridionale Industria Salumi ir kt.* 11 ir 12 punktuose nusprendė, kad reglamento procedūrinės ir materialinės normos, sudarančios nedalomą visumą, vertinamos kaip netaikomos atgaline data, „nebent yra pakankamai aiškių duomenų tokiai išvadai padaryti“.

18. Taigi pirmiausia nagrinėsiu klausimą, ar Sąjungos muitinės kodekso 211 straipsnio 2 dalis turėtų būti aiškinama kaip materialinė, ar kaip procedūrinė norma. Kadangi prieisiu prie išvados, kad Sąjungos muitinės kodekso 211 straipsnio 2 dalyje iš tiesų nustatyta materialinė norma, antra, nagrinėsiu klausimą, ar iš tos nuostatos formuluotės, tikslų ar bendros sistemos aiškiai matyti, kad ji vis tiek turi būti taikoma atgaline data.

B. Ar Sąjungos muitinės kodekso 211 straipsnio 2 dalis yra materialinė, ar procedūrinė norma?

19. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas sprendime dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nurodo manantis, kad Sąjungos muitinės kodekso 211 straipsnis iš esmės yra procedūrinė norma. Siekdamas pagrįsti tą nuomonę prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo tos nuostatos vietą Sąjungos muitinės kodekso struktūroje ir pagrindinį nuostatos turinį. Ieškovė pagrindinė byloje taip pat teigia, kad Reglamento Nr. 952/13 211 straipsnis turėtų būti laikomas procedūrine norma.

20. Nesutinku su šiuo vertinimu.

1. Dėl Sąjungos muitinės kodekso 211 straipsnio 2 dalies turinio

21. Nors Teisingumo Teismas dar nėra nagrinėjęs, ar Sąjungos muitinės kodekso 211 straipsnio 2 dalis turėtų būti laikoma materialine, ar procedūrine norma, arba ar ta nuostata turėtų būti aiškinama kaip taikoma atgaline data, jis keliuose bylose nagrinėjo skirtumą tarp muitų teisės srities materialinių ir procedūrinių normų. Teisingumo Teismas apskritai laikėsi nuomonės, kad nuostatos, pagal kurias nustatoma, ar esama skolos muitinei (arba nustatomas jos dydis), yra „materialinės normos“, kurios paprastai negali būti taikomos atgaline tvarka.

22. 2006 m. vasario 23 d. Sprendime *Molenbergnatie* (C-201/04, EU:C:2006:136) ir 2005 m. rugsėjo 8 d. Sprendime *Beemsterboer Coldstore Services* (C-293/04, EU:C:2006:162) Teisingumo Teismas atitinkamai nurodė, kad skolą muitinei reglamentuojančios taisyklės ir taisyklės, reglamentuojančios sąlygas, kuriomis mokesčių mokėtojas išvengė paskesnio muitų išieškojimo, yra materialinės normos.

23. Taigi, Sprendime *Molenbergnatie* Teisingumo Teismas konstatavo, kad Reglamento (EEB) Nr. 2913/92⁸ 221 straipsnio 1 ir 2 dalis dėl pranešimo apie muito sumą skolininkui sudaro vien procedūrinio pobūdžio normos⁹. Tose nuostatose nebuvo reglamentuotas skolos muitinei buvimas.

24. Priešingai, Teisingumo Teismas nusprendė, kad Bendrijos muitinės kodekso 221 straipsnio 3 dalyje nustatyta „skolą muitinei reglamentuojanti taisyklė“¹⁰. Tame punkte nurodyta, kad „pranešimas skolininkui [neturėtų] būti pateikiamas“ pasibaigus trejų metų laikotarpiui nuo skolos muitinei atsiradimo dienos. Kadangi, Teisingumo Teismo nuomone, pasibaigus tam laikotarpiui „pasibaigia skolos senaties terminas, todėl ji išnyksta“, jis nusprendė,

⁸ 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 2913/92, nustatantis Bendrijos muitinės kodeksą (OL L 302, 1992, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 4 t., p. 307; toliau – Bendrijos muitinės kodeksas).

⁹ 2006 m. vasario 23 d. Sprendimas *Molenbergnatie* (C-201/04, EU:C:2006:136, 36 punktą).

¹⁰ Ten pat, 39 punktą.

kad ta nuostata yra materialinė norma¹¹. Taigi, Bendrijos muitinės kodekso 221 straipsnio 3 dalis negalėjo būti taikoma iki 1994 m. sausio 1 d., t. y. tos nuostatos įsigaliojimo datos, susidariusios skolos muitinei išieškojimui¹².

25. Sprendime *Beemsterboer Coldstore Services* Teisingumo Teismas konstatavo, kad Bendrijos muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punkte yra įtvirtinta materialinė norma, „kiek [jis] reglamentuoja sąlygas, kuriomis mokesčių mokėtojas dėl muitinės klaidos yra atleidžiamas nuo paskesnio muitų išieškojimo“¹³. Kaip nurodė generalinė advokatė J. Kokott, ta nuostata yra materialinė norma, nes ji „skirt[a] išaiškinti klausim[ui], ar skolininkas vis dėlto privalėjo mokėti teisiškai privalomą maito sumą, ar ne“¹⁴.

26. Byloje *Mitsui & Co. Deutschland* (C-256/07, EU:C:2009:167) Teisingumo Teismas aiškiai nenurodė, kad nuostata, kurioje nustatytas tam tikriems kainos patikslinimams, į kuriuos galima atsižvelgti, taikomas dvylikos mėnesių senaties terminas, yra materialinė (o ne procedūrinė) norma. Užuoat tai padaręs Teisingumo Teismas atmetė galimybę nagrinėjamą nuostatą taikyti atgaline tvarka, remdamasis tuo, kad tiems patikslinimams atgaline data taikant naują, trumpesnę senaties terminą būtų pažeisti teisėti lūkesčiai¹⁵. Tačiau generalinis advokatas J. Mazak savo išvadoje toje byloje aiškiai nurodė, kad nagrinėjamos nuostatos materialusis pobūdis kyla iš aplinkybės, kad joje buvo „apibrėž[tos] sąlyg[os] taikyti teisę patikslinti sandorio vertę“¹⁶. Pažymėsiu, kad ta vertė atitinkamai turėjo lemiamą reikšmę skolos muitinei sumai.

27. Atskyrimas atsižvelgiant į tai, ar nagrinėjamos normos turi lemiamą reikšmę skolos muitinei buvimui arba dydžiui, yra logiškas. Kaip savo pastabose pažymėjo Komisija, tapačių prekių, importuotų tuo pačiu metu ir tomis pačiomis faktinėmis aplinkybėmis, atleidimas nuo maito ar neapmokestinimas arba apmokestinimas juo negali priklausyti nuo administracinio ar teismo proceso trukmės. Dėl tų pačių faktinių aplinkybių, susiklosčiusių tuo pačiu metu, turėtų atsirasti ta pati skola muitinei ir jos turėtų būti vertinamos pagal tas pačias materialines normas.

28. Taikydamas šią logiką prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikisio teismo pateiktiems klausimams manau, kad Sąjungos muitinės kodekso 211 straipsnio 2 dalis yra materialinė norma.

29. Sąjungos muitinės kodekso 211 straipsnio 2 dalies versijoje anglų kalba¹⁷ nurodyta: „the customs authorities shall grant an authorisation with retroactive effect“ (muitinė suteikia leidimą, taikomą atgaline data), kai įvykdytos visos sąrašė nurodytos sąlygos. Nesant tokio leidimo, taikomo nagrinėjamų prekių importui, kurį BWF vykdė nuo 2013 m. sausio 1 d. iki 2015 m. sausio 8 d., importavus tas prekes turėtų būti mokami maitai.

¹¹ Ten pat, 41 punktas.

¹² Ten pat, 42 punktas. Dėl kritiškos nuomonės apie Teisingumo Teismo analizę Sprendime *Molenbergnatie* žr. generalinės advokatės E. Sharpston išvadą sujungtose bylose *Josef Vosding Schlacht-, Kühl- und Zerlegebetrieb* (C-278/07–C-280/07, EU:C:2008:521, 31 ir 32 punktai). Vis dėlto generalinės advokatės E. Sharpston išvadoje išdėstyta kritika buvo susijusi su tuo, ar pasibaigus senaties terminui skola muitinei iš tikrųjų išnyksta (kaip Teisingumo Teismas nusprendė Sprendime *Molenbergnatie*), taigi, ar senaties terminas iš tikrųjų taikomas skolai. Toje išvadoje nebuvo ginčijama, kad skolą reglamentuojanti taisyklė turėtų būti laikoma materialine norma.

¹³ 2006 m. kovo 9 d. Sprendimas *Beemsterboer Coldstore Services* (C-293/04, EU:C:2006:162, 20 punktas).

¹⁴ Generalinės advokatės J. Kokott išvada byloje *Beemsterboer Coldstore Services* (C-293/04, EU:C:2005:527, 24 punktas).

¹⁵ 2009 m. kovo 19 d. Sprendimas *Mitsui & Co. Deutschland* (C-256/07, EU:C:2009:167, 36 punktas).

¹⁶ Tos išvados 47 punktas.

¹⁷ Pažymiu, kad versijos prancūzų k. prasmė skiriasi nuo versijos anglų k.: „Les autorités douanières peuvent accorder une autorisation avec effet rétroactif <...>“ (išskirta mano). Versijos bulgarų, danų, vokiečių, italų, lenkų, slovākų ir švedų k. atrodo suderinamos su versija anglų k. Šis skirtumas neturi lemiamos reikšmės šioje išvadoje pateiktai analizei.

30. Vis dėlto, jeigu pagal Sąjungos muitinės kodekso 211 straipsnio 2 dalį arba BMKĮR 294 straipsnį BWF būtų suteiktas leidimas, taikomas atgaline data, būtų taikoma galutinio vartojimo išimtis, ir BWF galėtų prašyti grąžinti sumokėtus muitus.

31. Visų Sąjungos muitinės kodekso 211 straipsnyje išvardytų sąlygų įvykdymas yra ne tik leidimo, taikomo atgaline data, suteikimo sąlyga, tačiau – kol kas nepaisant Sąjungos muitinės kodekso 211 straipsnio 2 dalies versijos prancūzų k. – muitinė, gavusi prašymą, faktiškai privalo tokią leidimą suteikti. Tas leidimas atitinkamai turi lemiamą reikšmę skolos muitinei už nagrinėjamas prekes buvimui.

32. Taigi, remdamasis šios išvados 22–26 punktuose nurodyta jurisprudencija manau, kad turi būti laikoma, jog Sąjungos muitinės kodekso 211 straipsnio 2 dalyje nustatyta materialinė norma.

33. Atidžiau išnagrinėjus Sąjungos muitinės kodekso 211 straipsnio 2 dalies a–h punktuose nurodytas atskiras sąlygas tas požiūris tik patvirtinamas.

34. Pagal a punktą privalo būti „pagrįstas ekonominis poreikis“, o b punkte reikalaujama, kad prašymas nebūtų susijęs su apgaulės galimybe. Nei ekonominio poreikio buvimas, nei apgaulės nebuvimas nėra susiję su procedūriniais klausimais; tie reikalavimai yra materialinės teisės reikalavimai, kurie turi būti įvykdyti, kad būtų galima gauti leidimą, taikomą atgaline data. Nors a punkte reikalaujama, kad būtų „pagrįstas“ ekonominis poreikis, procedūriniai tokio pagrindimo pateikimo klausimai jame nereglamentuoti.

35. Pagal c punktą pareiškėjas, remdamasis ataskaitomis ar apskaitos registrais, privalo įrodyti, kad visi procedūros reikalavimai yra įvykdyti, kad tam tikrais atvejais prekes įmanoma identifikuoti atitinkamą laikotarpį ir kad tokios ataskaitos ar apskaitos registrai sudaro sąlygas kontroliuoti, kaip atliekama procedūra. D punkte reikalaujama, kad galėtų būti atlikti visi formalumai, būtini su atitinkamomis prekėmis susijusiai situacijai sureguliuoti, o f punkte nustatyta sąlyga, kad patikrinti ekonominių sąlygų nereikia. Nors šios nuostatos susijusios su procedūriniais klausimais, jose nereglamentuota, kaip tie reikalavimai turėtų būti įvykdyti arba kaip turėtų būti pateiktas pagrindimas, o veikiau nustatytos leidimo, taikomo atgaline data, suteikimo sąlygos.

36. E punkte nustatyta sąlyga, kad per trejus metus iki prašymo priėmimo dienos pareiškėjui nebuvo suteiktas joks leidimas, taikomas atgaline data, g punkte numatyta, kad prašymai negali būti susiję su sandėlių naudojimu prekių muitiniam sandėliavimui, o h punkte nustatytas trejų metų senaties terminas prašymams dėl tos pačios rūšies operacijų su tokiomis pačiomis prekėmis.

37. Manau, kad visi šie reikalavimai yra tik (arba daugiausia) materialinės sąlygos.

2. Dėl 211 straipsnio 2 dalies vietos Sąjungos muitinės kodekso struktūroje

38. 211 straipsnis yra Sąjungos muitinės kodekso VII antraštinės dalies „Specialiosios procedūros“ 1 skyriuje „Bendrosios nuostatos“. 1 skyrių sudaro Sąjungos muitinės kodekso 210–225 straipsniai.

39. 1 skyriaus nuostatų struktūra apytikriai atitinka modelį, pagal kurį po viena arba dviem tik (arba daugiausia) materialinės teisės nuostatų dėl atitinkamai leidimo (211 straipsnis), specialiosios procedūros pripažinimo įvykdyta (215 straipsnis) ar prekių gabenimo (219 straipsnis) ir įprastinių prekių tvarkymo operacijų (220 straipsnis) eina straipsnis „Įgaliojimų

delegavimas“, kuriame Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, papildančius tam tikras ne esmines tų normų dalis (212, 216 ir 221 straipsniai), ir straipsnis „Įgyvendinimo įgaliojimų suteikimas“, kuriame Komisijai nurodyta „įgyvendinimo aktais nustat[yti] <...> procedūrinės taisyklės“, susijusias su tų materialinės teisės normų dalimi (213, 217 ir 222 straipsniai)¹⁸.

40. Nemanau, kad iš Sąjungos muitinės kodekso struktūros būtų galima spręsti, kad 211 straipsnio 2 dalis yra procedūrinė norma. Priešingai, 211 straipsnio 2 dalies vieta VII antraštinės dalies 1 skyriuje yra vieta, kurioje galima tikėtis rasti materialinę, o ne procedūrinę normą.

C. Ar 211 straipsnio 2 dalis vis tiek gali būti taikoma atgaline data?

41. Materialinės Sąjungos teisės normos išimtinai gali būti aiškinamos kaip apimančios situacijas iki jų įsigaliojimo, kai iš jų turinio, tikslo ar struktūros aiškiai matyti, kad joms turi būti priskirtas toks poveikis¹⁹.

42. Sprendime *Beemsterboer Coldstore Services* Teisingumo Teismas tuo klausimu konstatavo, kad naują, iš dalies pakeistą materialinės normos redakciją derėjo taikyti iki jos įsigaliojimo susidariusioms situacijoms, nes nauja redakcija buvo „iš esmės aiškinamojo pobūdžio“²⁰. Kadangi iš dalies pakeista toje byloje nagrinėtos nuostatos redakcija buvo priimta siekiant labiau užtikrinti teisinį saugumą ir kadangi naujame tekste sustiprinta atitinkamų ūkio subjektų teisėtų lūkesčių apsauga, teisinio saugumo ir teisėtų lūkesčių principai nedraudžia iš dalies pakeistos redakcijos taikyti iki jos įsigaliojimo susidariusioms situacijoms²¹.

43. Priešingai, Sąjungos muitinės kodekso 221 straipsnio 2 dalyje, palyginti su ankstesniu teisės aktu, numatyti esminiai pakeitimai. Kitaip nei BMKĮR 294 straipsnyje, kuriame buvo nurodyta, kad muitinė „gali išduoti leidimą atgaline data“, Sąjungos muitinės kodekso 221 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad ji „suteikia leidimą, taikomą atgaline data“, kai įvykdytos nurodytos sąlygos (kurios yra tik (arba daugiausia) materialinio pobūdžio). Akivaizdu, kad tai nėra tik aiškinimo skirtumas.

44. Preambulėje ar teisėkūros istorijoje neradau jokių duomenų, kad Sąjungos muitinės kodekso 211 straipsnio 2 dalį buvo numatyta taikyti atgaline data.

45. Taip pat reikia pažymėti, kad prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjama byla susijusi su tuo, ar galutinio vartojimo procedūros taisyklės gali būti taikomos atgaline data. Leidimas taikyti galutinio vartojimo procedūrą gali būti suteiktas tik tam tikromis sąlygomis, taigi, ta procedūra yra bendrųjų muitų normų išimtis. Todėl tą procedūrą reglamentuojančios normos turi būti aiškinamos siaurai²². Leidimo, taikomo atgaline data, suteikimas pagal Sąjungos muitinės kodekso 211 straipsnio 2 dalį ir Sąjungos muitinės kodekso

¹⁸ Su 210 straipsniu dėl specialiųjų procedūrų taikymo srities, 214 straipsniu, kuriame reglamentuoti apskaitos registrų reikalavimai, ar 218 straipsniu dėl teisių ir pareigų perleidimo nėra susieta jokių konkrečių straipsnių, kuriuose Komisijai būtų suteikti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus arba jos būtų reikalaujama nustatyti procedūrinės taisyklės.

¹⁹ 2006 m. kovo 9 d. Sprendimas *Beemsterboer Coldstore Services* (C-293/04, EU:C:2006:162, 21 punktą).

²⁰ Ten pat, 22 ir 23 punktai.

²¹ Ten pat, 25 ir 26 punktai.

²² Pagal analogiją žr. 1999 m. lapkričio 11 d. Sprendimą *Söhl & Söhlke* (C-48/98, EU:C:1999:548, 52 punktą); 2010 m. liepos 29 d. Sprendimą *Isaac International* (C-371/09, EU:C:2010:458, 42 punktą); 2010 m. sausio 14 d. Sprendimą *Terex Equipment ir kt.* (C-430/08 ir C-431/08, EU:C:2010:15 42 punktą).

deleguotojo reglamento 172 straipsnio 1 dalį taip pat yra bendros taisyklės dėl leidimų suteikimo išimtis, kuriai taikomos konkrečios sąlygos. Leidimo, taikomo atgaline data nuo tos dienos, kurią baigė galioti pradinis leidimas, suteikimas pagal Sąjungos muitinės kodekso 211 straipsnio 2 dalies h punktą ir Sąjungos muitinės kodekso deleguotojo reglamento 172 straipsnio 3 dalį yra tolesnė bendrųjų taisyklių dėl leidimų, taikomų atgaline data, išimtis, kuriai taikomos kitos papildomos sąlygos. Todėl platus tų normų taikymo laiko atžvilgiu aiškinimas nėra pateisinamas.

D. Dėl antrojo ir trečiojo klausimų

46. Atskiras procedūrinių normų taikymo faktinei situacijai, susidariusiai iki tų normų įsigaliojimo datos, reikalavimas – kad tuo metu, kai procedūrinės taisyklės įsigalioja, byla būtų nagrinėjama. Dėl atsakymo į pirmąjį klausimą atsakyti į antrąjį ir trečiąjį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo pateiktus klausimus nėra prasmės. Todėl nebūtina nagrinėti klausimo, ar byla buvo nagrinėjama tuo metu, kai Sąjungos muitinės kodekso 211 straipsnio 2 dalies tapo taikytina (2016 m. gegužės 1 d.).

IV. Išvada

47. Taigi siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti į pirmuosius tris prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo pateiktus klausimus:

2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas, 211 straipsnio 2 dalis, kaip materialinė norma, taikoma tik tokiems prašymams išduoti leidimą, kuris galiotų atgaline data nuo 2016 m. gegužės 1 d.